

Collatie van P. Cornelius Hazart Priester Der Societeyt Jesv

Hazart, Cornelius

Antwerpen, 1662

Collatie van P. Cornelivs Hazart Priester Der Societeyt Iesv Ghedaen Op den 4. Iunij 1662. in de Kercke van t`Professen. Huys der selver Societeyt binnen Antwerpen. In De Welcke Bewesen wort uyt het ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71405)

3
COLLATIE

van

P. CORNELIVS HAZART

PRIESTER DER SOCIETEYT IESV

G H E D A E N

Op den 4. Junij 1662. in de Kercke van
t' Professien. Huys der selver Socie-
teyt binnen Antwerpen.

IN DE WELCKE

Bewesen wort uyt het naect, ende Enckel
woort Gods dat de Woorden onses Heeren
Jesu Christi raekende het gheven sijns lic-
haems, ende sijns bloedts niet.

FIGVERLYCK

Maer

EYGENTLYCK

Moeten verstaen Worden.

VOORREDEN.

 Do daer een groote menschte van
onse goede vrienden van Hollandt/
naemelijck Ghereformeerde, op den se-
sten ommeganck van Antwerpen/
ons waren oberghetomen / ende een groot deel
der selver tegenwoozdich waren gheweest in
2 2 mijne

myne Collatie, die ick/nae de oude gewoonte/op den selven dach doen moest; in welke Collatie ick ghehandelt hadde van het H. Sacrament des Antaers/bewijfende ypt/ het enckel woort Godts/dat Christi woorden niet Figuerlijck,maer eygentlijk moeten verstaen worden; soo ben ick(van vele verscheyden Ghereformeerde trefselijcke personen/soo mondelinge / als naederhant dooz byteben versocht geweest / dat ick de selbe Collatie soude laten yptgaen in d'zuck: om dan aen den ypsch / ende begeerte van soo trefselijcke personen te holboen / hebbe de selbe in ozden ghestelt / ende in t'licht laten komen/ op dat de ghene die se ghehoort hebben in t'hoort/de selbe nu lesende in t'breedt/de waerheyt te beter fouden konnen vatten/ ende sien / hoe los dat hare fondamenten sijn op de welke sy bouwten ende hoe vast de H. Roomsche Kercke gaet in hare gheloosf stucken.

Wel is te bemercken / dat Alhoewel daer verscheyden verschillen voozballen tusschen ons/ ende Partije / ober het H. Sacrament des Antaers/ ofte het Nachtmael des Heeren: soo ist nochtans dat het fundament van alle de voozgaende verschillen hier in bestaet / te werten/ hoe de woorden Christi, moeten ghenomen worden/eygentlijk, ofte oneygentlijk; lichamelijcker, of gheestelijcker wyse; waerlijck, soo als sy legghen/en luyden/ ofte wel figuerlijck.

Het eerste/ berweert de H. Roomsche Kercke: Het tweede/ Partije. Ick hebbe dan goet ghebonden / dat ick van t'fondament selbe deser materie/soude beginnen/ ende Voor eerst de opte van Partije te niere doen/ daernaer het gheboelen hande Roomsche Kercke bebestighen/ alles ypt het naecht/ende enckel Godts woort; thoonende dat de woorden Christi, niet oneygentlijk, of geestelijcker wyse, of figuerlijck moeten verstaen worden / maer eygentlijk, lichaemelijcker wyse, ende vvaerlijck, soo als sy leggen/ en luyden.

Dit

Dit fundament / in dit tegentwoordich Tractaet /
wel gheleyt wesende / sal daer upt volghen / en-
de de substantie selve van dese materie / dat is / de
egghen / ware / ende wesentlijcke teghentwoor-
digheyt des lichaems / ende bloedts Christi in
t'alder H. Sacrament daer naer oock de Maniere,
dat is / de wesentlijcke veranderinge des broots /
ende wijns / in het boozsepde lichaem / en bloedt
Ec. Want te disputeren van de Maniere van
eenighe sake booz al eer de substantie vast is ge-
stelt / en is niet anders als een huys willen bou-
wen / sonder fundamenten / ende materialen.
Daerom en kan ick my niet genoegch verwon-
deren / hoe onse Partije durft verzoeken bewij-
sen van de Transsubstantiatic, eer sy ons toeghe-
stemt heeft / dat Christi lichaem ende bloedt we-
sentlijck teghentwoordich sijn in t'alder H. Sa-
crament. Want is het daer niet wesentlijck, soo
sy seght: wat noot te disputeren / of het broodt /
ende wijn wesentlijck verandert worden in
t'lichaem / en bloedt: is het daer wesentlijck: dat
my dan Partije dit eerst toestemme / ende
bekenne / dan sal sy recht hebben / ghelijck als
de Lutheranen hebben / om te vraghen / hoe / ofte
op wat maniere het daer is / ofte booz transsub-
stantiatic, ofte samen met t'broodt / dooz impanatic
Ec. Ick sal dan / van het fundament selve / soo
als boven gheseyt is / dat is / vande woorden
Christi selve / beghinnen: ende stelle den staet van
de questie in deser voegen:

Of de woorden Christi oneygentlijck, figuerlijck, of
geestelijcker wijze moeten verstaen worden, of ter
contrarien, eygentlijck, warachtelijck, ende lichamelijc-
ker wijze?